

Part 1: Tirant pel dret

Infants 6-10 anys

Joc d'educació en Drets humans i Drets dels infants d'Espac

RESUM

- Nombre de participants: 1-13
- Temps de duració aprox.: 60'
- Material necessari: Joc Tirant pel dret amb targetes de Drets i plantilla de l'arbre.

TEMA

Consisteix a construir un arbre dels drets dels infants i debatre sobre algun d'ells fent-ne una comparació amb les seves vides o les persones del seu entorn...

OBJECTIUS

- Conèixer els drets que tenim com a persones i especialment com a infants.
- Fer prendre consciència de la vulneració actual dels drets dels infants també en el nostre país i en el nostre context.
- Buscar solucions a les experiències negatives o situacions que actualment viuen els infants en referència a la vulneració dels seus drets.

CONTINUEU AMB UNA PART 2

- Dinàmica 6. Construïm imatges per escapar de la violència.
- Dinàmica 7. De mirar a ajudar.
- Dinàmica 13. Els drets del conill.

INSTRUCCIONS

1. Es comença el joc amb les peces dels drets a treballar i es reparteixen entre els infants de manera que cadascú tingui com a mínim una peça.
2. A partir de les imatges, s'intenta esbrinar quin és el dret que s'hi relaciona i es fa una explicació del dret i de quines implicacions té.
3. Conjuntament es proposen exemples a partir d'històries o experiències viscudes que creguin que vulnera el dret que s'està treballant, moments quotidians, etc.
4. Si la facilitadora creu que ha quedat clar, es col·loca la peça amb la imatge cap amunt sobre la plantilla de l'arbre al lloc que li correspon. Així es farà amb totes les imatges que es treballin.
5. Finalment, quan s'hagin posat totes les targetes dels drets repartides a l'arbre, s'hi afegiran les dels drets que falten.
6. Un cop l'arbre estigui construït, s'intentaran reconèixer les peces que s'han col·locat amb els drets treballats, i es recorda quins drets s'hi associen.
7. Drets a treballar:
 - Dret a la propietat; Dret a la privacitat
 - Dret a tenir un nom i una nacionalitat; Dret a gaudir de la pròpia cultura
 - Dret a la integritat personal; Dret a l'interès primordial de l'infant
 - Dret al descans; Dret a jugar i al lleure
 - Dret a no ser sotmès a cap forma de violència; Dret a la pau
 - Dret a un entorn sostenible; Dret a l'educació
 - Dret a la vida; Dret a la llibertat d'expressió i d'opinió
 - Dret a la família; Dret a la comprensió i a l'afecte
 - Dret a la salut i a l'assistència mèdica; Dret al suport a les persones amb discapacitats i/o necessitats educatives especials
 - Dret a la igualtat; Dret a la no discriminació

ADAPTACIÓ

- La proposta de grups de targetes de drets per infant pot variar en funció de les característiques del grup, del temps que es vulgui destinar, la capacitat d'atenció o de reflexió... Així doncs sou lliures de repartir més a menys targetes per infants.
- Per exemple, si hi ha més infants de 6 i 7 anys menys targetes i menys temps a destinar, o bé, més infants de 9 i 10 anys més targetes i una mica més de temps.
- Si el grup és molt nombrós es poden desfer els grups de targetes de drets proposats i repartir-ne un a cada infant.

Fitxa d'observació per a l'educadora

Dinàmica: Tirant pel dret per infants de 6 a 10 anys.

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

Reflexionarem amb els infants a partir de preguntes com ara:

- Coneixíeu alguns dels drets que hem treballat?
- Creieu que vosaltres teniu tots aquests drets respectats?
- Coneixeu altres infants que no se'ls respecti els deus drets?
- Creieu que es respecte a la resta del món?
- N'hi ha algun que us hagi sorprès especialment?
- En trobeu a faltar algun?
- Creieu que sempre han existit aquests drets? Què pot haver fet que s'hagi vist la necessitat de defensar-los?
- Us heu trobat mai en situacions que no us han agradat o que no us han fet sentir bé?
- Heu presenciat alguna vegada una situació que feia mal a una persona o la feia sentir-se malament?
- De quina manera podem ajudar a visualitzar i donar importància a aquests drets?

Part 1: Tirant pel dret

Infants 10-12 anys

Joc d'educació en Drets humans i Drets dels infants d'Espac

RESUM

- Nombre de participants: 1-13
- Temps de duració aprox.: 60'
- Material necessari: Joc Tirant pel dret amb targetes de Drets i plantilla de l'arbre.

TEMA

Consisteix a construir un arbre dels drets dels infants i debatre sobre algun d'ells fent-ne una comparació amb les seves vides o les persones del seu entorn...

OBJECTIUS

- Conèixer els drets que tenim com a persones i especialment com a infants.
- Fer prendre consciència de la vulneració actual dels drets dels infant també en el nostre país i en el nostre context.
- Buscar solucions a les experiències negatives o situacions que actualment viuen els infants en referència a la vulneració dels seus drets.

CONTINUEU AMB UNA PART 2

- Dinàmica 7. De mirar a ajudar.
- Dinàmica 13. Els drets del conill.
- Dinàmica 28. Posem els drets al mapa.
- Dinàmica 35. Un cos intel·ligent

INSTRUCCIONS

1. Es comença el joc amb les peces dels drets a treballar i es reparteixen entre els infants de manera que cadascú tingui, com a mínim una peça.
2. A partir de les imatges, s'intenta esbrinar quin és el dret que s'hi relaciona i es fa una explicació del dret i de quines implicacions té.
3. Conjuntament es proposen exemples a partir d'històries o experiències viscudes que creguin que vulnera el dret que s'està treballant, moments quotidians, ec.
4. Si la facilitadora creu que ha quedat clar, es col·loca la peça amb la imatge cap amunt sobre la plantilla de l'arbre al lloc que li correspon. Així es farà amb totes les imatges que es treballin.
5. Finalment, quan s'hagin posat totes les targetes dels drets repartides a l'arbre, s'hi afegiran les dels drets que falten.
6. Un cop l'arbre estigui construït, s'intentaran reconèixer les peces que s'han col·locat amb els drets treballats, i es recorda quins drets s'hi associen.
7. Drets a treballar:
 - Dret a la igualtat; dret a la no discriminació; dret al suport a les persones amb discapacitats i/o necessitats educatives especials
 - Dret a la vida; dret a un nivell de vida digne; dret a la integritat personal
 - Dret a la salut i a l'assistència mèdica; dret a un entorn sostenible
 - Dret a la no discriminació sexual ni de gènere; dret a la no discriminació per origen
 - Dret a la família; dret a la comprensió i a l'afecte
 - Dret a la pau; dret a no ser sotmès a cap forma de violència
 - Dret a la propietat; el dret a la privacitat
 - Dret a tenir un nom i una nacionalitat; dret a gaudir de la pròpia cultura
 - Dret a l'interès primordial de l'infant; dret a la informació
 - Dret al descans; dret a jugar i al lleure
 - Dret a la llibertat de moviment; dret a no ser retingut ni traslladat il·lícitament
 - Dret a reunió i associació; dret a la llibertat d'expressió i d'opinió; dret a la llibertat de pensament i de consciència
 - Dret a l'educació; dret a l'educació en drets humans

ADAPTACIÓ

La proposta de grups de targetes de drets per infant pot variar en funció de les característiques del grup, del temps que es vulgui destinar, la capacitat d'atenció o de reflexió... Així doncs sou lliures de repartir més a menys targetes per infants.

Per exemple, si hi ha infants més petits, menys targetes i menys temps a destinar, o si hi ha infants més grans, més targetes i una mica més de temps. Si el grup és molt nombrós es poden desfer els grups de targetes de drets proposats i repartir-ne un a cada infant.

Fitxa d'observació per a l'educadora

Dinàmica: Tirant pel dret per infants de 10 a 12 anys.

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

Reflexionarem amb els infants a partir de preguntes com ara:

-
- Coneixíeu alguns dels drets que hem treballat?
- Creieu que vosaltres teniu tots aquests drets respectats?
- Coneixeu altres infants que no se'ls respecti els seus drets?
- Creieu que es respecte a la resta del món?
- N'hi ha algun que us hagi sorprès especialment?
- En trobeu a faltar algun?
- Creieu que sempre han existit aquests drets? Què pot haver fet que s'hagi vist la necessitat de defensar-los?
- Us heu trobat mai en situacions que no us han agradat o que no us han fet sentir bé?
- Heu presenciat alguna vegada una situació que feia mal a una persona o la feia sentir-se malament?
- De quina manera podem ajudar a visualitzar i donar importància a aquests drets?

Part 1: Tirant pel dret

Joves +12 anys

Joc d'educació en Drets humans i Drets dels infants d'Espalac

RESUM

- Nombre de participants: 2 a 4 grups amb un interval de 3 a 6 participants per grup.
- Temps de duració aprox.: 60'
- Material: Joc Tirant pel dret amb targetes de Drets, targetes de Preguntes, plantilla de l'arbre, llapis, paper, rellotge i fitxes de plàstic (opcional)

TEMA

Consisteix a construir un arbre dels drets i debatre sobre algun d'ells a partir de les preguntes i respostes que plantegen les targetes...

OBJECTIUS

- Conèixer els drets que tenim com a persones i especialment com a infants.
- Fer prendre consciència de la vulneració actual dels drets dels infants també en el nostre país i en el nostre context.
- Buscar solucions a les experiències negatives o situacions que actualment viuen els infants en referència a la vulneració dels seus drets.

CONTINUEU AMB UNA PART 2

- Dinàmica 10. Reporter petit compass.
- Dinàmica 28. Posem els drets al mapa.
- Dinàmica 35. Un cos intel·ligent
- Dinàmica 36. Un món meravellós

INSTRUCCIONS

- El joc s'inicia quan un dels grups treu el costat blau del dau. Es jugarà seguint l'ordre contrari a les agulles del rellotge.
- Quan és el torn d'un grup, aquest ha de tirar el dau i segons el color que surt agafa una Targeta de Preguntes del mateix color.
- Si encerten la pregunta, guanyaran fitxes de poder (plàstic vermell) en funció del grau de dificultat que marca cada targeta: dificultat 1, una fitxa; dificultat 2, dues fitxes; dificultat 3, tres fitxes.
- Cada tres fitxes guanyades es podrà col·locar una targeta de Drets a l'arbre. Caldrà respondre més d'una pregunta per poder girar una Targeta de Drets.
- Recomanem que la Targeta de Drets que es col·loqui a l'arbre tingui relació amb els drets treballats a la Targeta de Preguntes.
- El joc s'acaba en el moment en què totes les targetes de drets estiguin col·locades a l'arbre correctament.

ADAPTACIÓ

- En cas de que hi hagi joves de diferents edats, es recomana dividir-los en dos grups d'edat: de 12 a 14 anys i a partir de 15.
- Si es vol escurçar una mica el temps destinat al joc, es poden treure les fitxes de poder (plàstic vermell) i jugar de la següent manera: si el grup encerta la pregunta, col·loca una de les Targetes de Drets sobre el dibuix de la plantilla de l'arbre dels Drets al lloc que li correspon. En aquesta versió del joc, caldrà respondre menys preguntes per col·locar els drets a l'arbre.
- També es pot començar amb unes quantes imatges de drets ja col·locades i iniciar el joc parlant sobre el concepte de drets i posar d'exemple els que ja estan col·locats.
- O bé, col·locar més d'un dret per cada resposta correcta.
- Una altra variant del joc seria començar el joc amb totes les Targetes de Drets ja col·locades formant l'arbre (cap per amunt o cap per avall) i a mesura que surten drets a les preguntes, identificar a quina imatge corresponen o bé girar la imatge cap per amunt (si s'ha començat amb totes cap per avall). En aquest cas, el joc s'acabaria quan totes les Targetes de Drets s'haguessin girat.

Fitxa d'observació per a l'educadora

Dinàmica: Tirant pel dret per infants a partir de 12 anys.

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

Reflexionarem amb les joves a partir de preguntes com ara:

Coneixíeu alguns dels drets que hem treballat?

Creieu que vosaltres teniu tots aquests drets respectats?

Coneixeu altres infants que no se'ls respecti els deus drets?

Creieu que es respecte a la resta del món?

N'hi ha algun que us hagi sorprès especialment?

En trobeu a faltar algun?

Creieu que sempre han existit aquests drets? Què pot haver fet que s'hagi vist la necessitat de defensar-los?

Us heu trobat mai en situacions que no us han agradat o que no us han fet sentir bé?

Heu presenciat alguna vegada una situació que feia mal a una persona o la feia sentir-se malament?

De quina manera podem ajudar a visualitzar i donar importància a aquests drets?

Part 2: 6. Construïm imatges per escapar de la violència

Infants 6-10 anys

Extret del llibre "Petit Compass", versió traduïda per l'associació AHEAD del llibre original Compasito.

RESUM

- Grups de 4 a 20 infants
- Temps de duració aprox.: 60'
- No necessita cap preparació de material prèviament.
- Pàgina 80 del Petit compass.

TEMA

Els infants creen "estàtues de carn i ossos" sobre un conflicte o situació de violència. Posteriorment, representen com es podria resoldre sense violència.

OBJECTIUS

- Fer prendre consciència sobre possibles respostes a la violència.
- Desenvolupar formes no violentes de resoldre conflictes.
- Encetar la reflexió sobre les raons de l'existència de la violència què s'hi amaga al darrere.

ADAPTACIÓ

- Per als més grans podem centrar-nos en situacions de violència no físiques.
- Aquesta activitat ofereix l'oportunitat de parlar sobre la violència dins del mateix grup d'infants.

INSTRUCCIONS

- Parlem sobre el tema de la "violència" amb el grup. Què és la violència? Quines formes de violència se'ls acudeixen que existeixen? Animem els infants a entendre la violència més enllà d'aquella física, per tal d'incloure-hi la verbal, psicològica, així com les amenaces.
- Els infants es divideixen en grups de 4 a 6 persones. Expliquem a cada grup que tenen quinze minuts per parlar sobre situacions de violència que hagin observat o viscut (escola, família, amistats, barri...). El grup ha d'escollir-ne una i ha de crear una "estàtua humana" per representar la situació als altres. Cal que aquesta figura inclogui totes les persones del grupet i que no tingui cap mena de so o moviment. La postura i l'expressió facial dels personatges han d'expressar el seu paper dins l'estàtua (víctima, responsable, testimoni...).
- Demanem a cada grup que representi la seva estàtua i la resta de grups comenten què creuen que hi succeeix. El grup que representa no pot fer cap comentari.
- Després cada grup es torna a reunir i parlen sobre com es podria resoldre la situació que han representat sense cap mena de violència. I han de crear una nova "estàtua humana" per representar-la.
- Cada grupet representa la seva "estàtua de la resolució del conflicte" per als altres. Aquesta vegada es destinarà una estona a un petit debat: en primer lloc, la resta dels grups comenten què han vist i llavors el grup que representava la situació pot explicar quina era la situació exacta inicial com han proposat resoldre-la. Convidem a que suggereixin altres formes de resolucions i ho extrapolin a la seva pròpia experiència.

SUGGERIMENTS DE CONTINUÏTAT

- Dissenyarem cartells relacionats amb la violència i la no-violència per penjar-los en llocs públics. Hi indiquem les adreces i la informació.
- Fem teatre al carrer o en espais públics i mostrem així com els conflictes es poden solucionar de manera no violenta.
- Els infants poden fer servir una càmera de veritat i fer fotos de les escenes. En aquest cas, necessitarem una Polaroid o tenir a disposició una càmera i una impressora. Llavors es podrien penjar les fotos a la sala amb eslògans o idees de com prevenir la violència.
- Podem informar-nos de si hi ha en marxa cap campanya contra la violència que es digui a terme a la nostra àrea.

Fitxa d'observació per a l'educadora

Dinàmica: "Construïm imatges per escapar de la violència" del Petit compass

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

Reflexionarem amb els infants a partir de preguntes com ara:

- Us heu vist identificats en alguna de les estàtues humanes sobre violència? Us heu trobat mai en situacions de violència?
- Ha estat difícil trobar una solució no violenta per a la situació? Per què?
- Com heu trobat una solució?
- Com us heu sentit formant part d'una "estàtua humana"?
- Us heu sentit millor quan heu representat l'estàtua de la resolució del conflicte? Per què?
- Quines raons poden fer que la gent es torni violenta?
- De quines maneres podeu reduir o evitar la violència en una situació difícil?
- Quins indicadors existeixen per a un comportament violent?

Relacionem l'activitat amb els drets humans i els drets dels infants a través de preguntes com ara:

- Existeix el dret humà a la no-violència? Quins drets humans poden relacionar-se amb la no-violència?
- Per què són tan importants els drets humans relacionats amb la no-violència?
- Com es poden protegir aquests drets?

CONSELLS PER A LA FACILITACIÓ

- Hem de ser especialment curoses amb els infants que han estat víctimes de violència.
- Els infants també poden escollir una situació "típica", no cal que parlin sobre elles mateixes si prefereixen no fer-ho.
- En el moment d'introduir l'activitat pot ser útil fer una demostració amb un grupet sobre què és una "estàtua humana".
- Podem trobar-nos que els infants tinguin dificultats a l'hora de trobar solucions realistes a situacions violentes, especialment aquelles que involucren persones adultes. Estiguem preparades per proposar idees concretes de suport i protecció, incloent-hi dades institucionals locals de protecció a la infància.

Part 2: 7. De mirar a ajudar

Infants 6-12 anys

RESUM

- Nombre de participants: 4-24 amb un interval de 3 o 4 participants per grup.
- Temps de duració aprox.: 60'
- Material necessari: Paperògraf i retoladors o pissarra i guix
- Pàgina 82 del Petit compass.

TEMA

Els infants expliquen històries sobre moments de la seva vida vinculats amb els drets humans o casos de violència on han estat víctimes, autores, testimonis o d'ajuda.

OBJECTIUS

- Aclarir que durant la vida tothom s'enfronta a la violència de moltes maneres.
- Emfatitzar la responsabilitat de respectar-nos i defensar-nos les unes a les altres.
- Reflexionar sobre què vol dir ajudar.

ADAPTACIÓ

- Si el grup sap llegir, es pot donar una graella amb les 4 situacions per guiar la seva conversa.
- Per als més grans podem centrar-nos en situacions de violència no físiques.
- Podem ampliar el joc utilitzant la llista de "violència" generada en el tercer punt per demanar com algú podria haver ajudat i anotem les respostes.

Extret del llibre "Petit Compass", versió traduïda per l'associació AHEAD del llibre original Compasito.

INSTRUCCIONS

- Recordem als infants que la violència i els maltractaments, tant verbals com emocionals, són una vulneració dels drets humans, i els demanem que comparteixin diferents exemples de violència i maltractaments.
- Fem grupets de tres o quatre infants. Explicuem l'activitat assegurant-nos que tothom ha entès clarament les diferents categories:
- Cada persona parlarà sobre diferents vegades en què hagi observat violència o maltractaments:
 - Víctima: quan vas veure algú a qui li feien mal o a qui tractaven injustament.
 - Autor: Quan vas prendre part en fer mal a algú o tractar-lo injustament.
 - Testimoni: Quan vas veure algú a qui li feien mal però ningú l'ajudava-
 - D'ajuda: Quan veu veure algú que ajudava a una persona a qui li feien mal o a qui tractaven injustament.
- Demanarem que posin exemples de cada categoria, per ordre, i aclarim que no castigarem ningú pel que expliqui en aquesta història.
- Comenceu asseguts en silenci durant uns minuts i pensant sobre què voleu dir. Tindreu 15 minuts per aquesta part de l'activitat
- Tornem amb tot el grup per parlar de les situacions que han compartit. En primer lloc, demanem els exemples d'algú a qui li feien mal o tractaven injustament, sense fer diferència entre aquells casos on els infants ho van veure només o també hi van prendre part. Escrivim aquestes situacions sota la columna "violència" en una graella.
- Llavors demanem exemples de la categoria "d'ajuda".
- Finalment demanem els exemples de la categoria "testimonis". Preguntem "què podria haver fer algú en alguna d'aquestes situacions d'ajuda, no un testimoni només?" i anotem les respostes a la graella.

SUGGERIMENTS DE CONTINUÏTAT

- Si el grup ha desenvolupat una sèrie de normes sobre com relacionar-se els uns amb els altres, podem parlar de com l'actitud d'ajuda por passar a formar part d'aquestes normes.
- Es pot fer una altra dinàmica del Petit compass que es diu "27. Paraules que fan mal", que tracten sobre el comportament real dels infants, poden ajudar a relacionar aquests debats amb la vida real.
- Aquesta activitat ofereix l'oportunitat de parlar sobre la violència dins del mateix grup d'infants.

GRAELLA

- Violència
- Què es podria fer?

Fitxa d'observació per a l'educadora

Dinàmica: "De mirar a ajudar" del Petit compass

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

Llegim en veu alta la llista d'accions d'ajuda creada en el cinquè punt de l'activitat. Parlem sobre com les persones poden esdevenir d'ajuda per a la protecció dels drets humans, amb preguntes com:

- Quina de les accions suggerides seria difícil de dur a terme? Quines serien les més fàcils?
- Hi ha cap de les accions de la llista que vosaltres podríeu fer?
- Què atura les persones a esdevenir d'ajudar a les víctimes?
- Si més persones esdevinguessin d'ajuda en comptes de testimonis, creieu que la situació dels drets humans milloraria de manera substancial?

Parlem de com ens podem ajudar els uns als altres, amb preguntes com:

- Quines qualitats i coneixements ha de tenir una persona per ser "d'ajuda", és a dir, prendre part a favor dels drets humans?
- Què podem fer per donar el nostre suport a les persones que prenen part a favor dels drets humans?
- Com podem animar la gent perquè se sumi al grup "d'ajuda"?

Tanquem la dinàmica mencionant que qualsevol tipus de violència o maltractament cap als infants, fins i tot d'infants que exerceixen violència contra d'altres infants, és una vulneració dels drets humans, i això passa en totes les cultures i a totes les parts del món. Emfatitzem que aprendre sobre els drets humans suposa aprendre sobre com prendre part en la protecció dels drets de les altres persones. No podem acabar amb tota la violència i maltractaments, però podem ajudar-nos els uns als altres en les nostres comunitats.

GUIA OPCIONAL PER AL DEBAT

- Quan vas veure algú a qui li feien mal
- Quan vas veure algú a qui li feien mal, però ningú no l'ajudava
- Quan vas prendre part en fer mal a algú
- Quan vas veure algú que ajudava a una persona a qui li feien mal

CONSELLS PER A LA FACILITACIÓ

- Anem passant pels grups per assegurar-nos que han entès bé la tasca, que estan parlant de totes les categories en ordre i que tothom té les mateixes oportunitats de parlar.
- Protegim la privacitat de la canalla quan parlen d'una experiència que han vist i no pas una que han viscut personalment, excepte en els casos d'exemples en què han pres part d'un acte violent o maltractament.
- Aquesta activitat només l'hauríem de fer amb infants amb els quals hem treballat anteriorment, perquè és important haver creat amb el grup el sentiment d'espai segur abans de començar la dinàmica.

Part 2: 10. El reporter petit compass

Joves +12 anys (+15)

Extret del llibre "Petit Compass", versió traduïda per l'associació AHEAD del llibre original Compasito.

RESUM

- Nombre de participants: 8-24 amb un interval de 3 o 4 participants per grup.
- Temps de duració aprox.: 90'-120'
- Material necessari per grup: Còpies de la versió adaptada per infants de la DUDH i la CDI, una càmera de fotos digital o polaroid, bloc de notes i bolígraf per prendre notes i identificar les fotos, mapa de la comunitat. Impressora.
- Pàgina 90 del Petit compass.

TEMA

Els infants informen sobre les condicions en què es troben els drets humans a la seva comunitat.

OBJECTIUS

- Desenvolupar la sensibilitat cap als drets humans a la vida diària.
- Entendre que els drets poden ser tan vulnerats com respectats.
- Aprendre a participar activament en la defensa dels drets i eradicació de tota vulneració de drets.

ADAPTACIÓ

- Els infants poden fer fotos i associar-ho amb sentiments (en quin lloc passes por, en qui estàs relaxada o estàs incomoda...)
- Si no tenim gaires càmeres, els infants poden descriure les coses que veuen amb paraules i dibuixos o amb una gravadora.

PREPARACIÓ

- A les còpies del mapa de la comunitat hi destaquem les autoritats locals més importants i expliquem que l'activitat implica una mirada crítica d'aquestes.
- Posem situacions de la comunitat d'exemple relacionades amb diferents àmbits per tal d'ampliar la mirada: salut, seguretat, medi ambient...
- Intentem organitzar una trobada amb les autoritats locals a qui els infants puguin presentar els resultats i les propostes.

INSTRUCCIONS

- Parlem amb els infants sobre què fan les reporteresses. Expliquem-los que seran foto-reporteres per una estona i faran fotografies sobre com es garanteixen al seu barri els drets humans. Hauran de trobar exemples de llocs on els drets no es respectin.
- Revisarem aquests drets amb els infants, facilitarem una còpia de la declaració dels drets humans i una còpia de la convenció dels drets dels infants. Marquem alguns drets per reduir-ne la quantitat a tenir-ne en compte si els infants són més petits o si es volen tractar alguns temes en concret.
- Donem idees d'on poden anar a observar si es compleixen els seus drets: a l'escola, a les plantes de reciclatge, als conreus d'on prové el menjar que consumeixen, als serveis mèdics, a la planta de comprovació de la qualitat de l'aigua o de l'aire, les voreres i carrers... o escollim una o varies temàtiques: salut, seguretat, medi ambient, violència, gènere, persones amb discapacitats, minories, informació, lleure...).
- Donem a cada grup una càmera i comprovem que totes saben com funciona la càmera. Si volem podem concretar un encàrrec per a cada grup, que pot ser un lloc o un tema. (veure idees a la pàgina 91 del Petit compass).
- Donem temps als grups per parlar del seu tema i per planejar com buscaran les proves. Assegurem-nos que saben amb qui contactar per entrar a determinats llocs públics.
- Cada grup haurà de fer: 1) prendre notes i escriure els peus de foto per identificar-les, 2) fer la relació entre la fotografia i el dret humà i 3) escriure els suggeriments per als responsables.
- Demanem a cada grup que expliqui a la resta quin serà el seu reportatge i ens posem un límit de temps per completar-lo.
- Un cop hagin fet les fotos, donem un temps per preparar una petita exposició amb les dades que han anat recollint.

SUGGERIMENTS DE CONTINUÏTAT

- Podem obrir les exposicions a les veïnes del barri/poble, a les famílies, a l'escola a les representants de les autoritats locals (alcalde, directora de l'escola, altres associacions...) així els infants poden fer arribar les propostes a qui repercuteixi els canvis. Es pot fer l'exposició en un espai públic.
- Enviem cartes de felicitació a les institucions que estiguin fent una feina especialment bona en matèria de drets humans... o expressant el nostre desacord quan no es respecten uns mínims.

Fitxa d'observació per a l'educadora

Dinàmica: "El reporter petit compass" del Petit compass

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

Per tal de fer una posada en comú dels aprenentatges adquirits en aquesta activitat, podem plantejar les qüestions següents:

- Us ha agradat fer de reporteres?
- Ha estat difícil trobar els exemples que necessitàveu?
- Ha estat difícil "captar" la situació amb una fotografia?
- Ha estat difícil escriure els peus de foto?
- Ha estat difícil elaborar solucions? I recomanacions?
- Heu après quelcom sobre el vostre barri? Sobre vosaltres? Heu vist quelcom des d'un punt de vista diferent?
- Pot ser una càmera una eina útil per donar a conèixer certes situacions? I escriure?
- Quines altres eines us haurien ajudat a revelar aquestes situacions?
- Ajuda una fotografia a explicar allò que està escrit?

Relacionem l'activitat amb els drets humans mitjançant preguntes com:

- Què heu après sobre els drets humans a la vostra comunitat?
- Quins han estat els exemples positius que heu vist sobre drets humans respectats?
- Quins han estat els exemples negatius que heu vist sobre drets humans vulnerats?
- Podem fer suggeriments concrets per millorar els drets humans? A qui els hem de fer?
- La CDI garanteix als infants el dret a expressar els seus punts de vista i opinions lliurement en tot allò que els afecti. Utilitzeu aquest dret? Si l'utilitzeu, com ho feu? Com el podríeu utilitzar d'una manera més eficaç? Quines eines/coneixements necessiteu per fer-ho?

CONSELLS PER A LA FACILITACIÓ

- Si els infants parlen de les escoles o d'altres institucions, intentem comptar amb l'aprovació i/o col·laboració de les persones que se'n fan càrrec. La seva participació amb els infants és important per produir canvis.
- Emfatitzem que aquest reportatge no es fa només per trobar vulneracions sinó també per avaluar què està anant bé. Remarquem la importància de reconèixer i elogiar qui està protegint i aportant bones pràctiques en matèria de drets humans.
- Es possible que haguem de donar als infants instruccions bàsiques per aprendre a fer servir la càmera i consells sobre com fer bones fotografies. Assegurar-nos que els infants aprenen a fer servir la càmera i tenen l'oportunitat de fer-ho.

Part 2: 13. Els drets del conill

Infants 6-10 anys

Extret del llibre "Petit Compass", versió traduïda per l'associació AHEAD del llibre original Compasito.

RESUM

- Nombre de participants: 5-20
- Temps de duració aprox.: 30'
- Material necessari: paper d'emalatge i retoladors, graella i còpies de la CDI.
- Pàgina 100 del Petit compass.

TEMA

Els infants imaginen quines atencions necessitaria un conill domèstic i ho extrapolen a les necessitats que tenen els infants i els seus drets a sobreviure i desenvolupar-se.

OBJECTIUS

- Introduir la Convenció dels drets de l'infant (CDI).
- Mostrar als infants que de manera instintiva ja són conscients dels drets dels infants.
- Relacionar les necessitats de les persones amb els drets humans.

ADAPTACIÓ

- Si ho trobem adequat per al grup, podem tancar l'activitat llegint en veu alta la versió adaptada per a infants de la CDI, fent que cada infant llegeixi un article.
- Si els infants són més grans, quan comparem la llista que han creat els infants i la CDI, fem preguntes com:
 - - Hi ha altres necessitats i drets a la CDI que no són a la vostra llista? Per què creieu que sí que hi són? Per què creieu que heu pensat en aquests drets i necessitats en concret?

INSTRUCCIONS

- Demanem als infants que s'imaginin que han de tenir cura d'un conill i li han de posar un nom. Llavors se'ls fa pensar en tot allò que el conill necessita per ser feliç, estar protegit i amb salut. Els demanem: "Quines són totes aquelles coses que necessita el conill?". Suggestiran coses com ara: un cau, palla, menjar, aigua, fer exercici, atenció, amor o, potser, un altre conill per tenir companyia. A la part superior de la columna de l'esquerra d'una graella escriurem CONILL i hi anirem apuntant tot allò que els infants vagin dient.
- Llavors demanarem: "Qui es responsabilitza de donar al conill totes aquestes coses que necessita?" Com abans, anotarem a la graella les respostes, que probablement facin recaure la responsabilitat sobre elles mateixes, o bé, sobre la propietària del conill.
- Comprovem totes les coses que el conill necessita per sobreviure i fem preguntes com ara:
 - Si el conill necessita tot això per sobreviure, llavors el conill té dret a tot això?
 - Qui és la responsable d'assegurar que es respecten els drets del conill a totes aquestes coses?
- Llavors, escrivim INFANTS a la part superior de la columna de la dreta de la mateixa graella i demanem als infants: "Quines són les coses que els nens i les nenes necessiten per desenvolupar-se, ser feliços, sentir-se segurs i gaudir de salut?". Anotem les seves respostes i els ajudem perquè surtin coses com ara: casa, aliments, aigua, família, amigats, joguines, educació, amor i atenció.
- Demanem: "Qui és la responsable d'assegurar als nens i les nenes tot allò que necessiten?". Promovem que surtin coses com: les persones adultes, els pares i mares, la família o les cuidadores.
- Fem preguntes per tal de centrar l'atenció en els drets dels infants i així afegir necessitats a la graella:

SUGGERIMENTS DE CONTINUÏTAT

- Aquesta pot ser una introducció excel·lent als drets dels infants perquè estableix una forta relació entre les necessitats i els drets.

Fitxa d'observació per a l'educadora

Dinàmica: "Els drets del conill" del Petit compass

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

Animem els infants a comparar la llista de les necessitats dels infants amb la CDI. Veurem com ells ja havien creat una llista dels drets dels infants. Fem preguntes com:

- Quines necessitats de la vostra llista surten també a la CDI? Les marquem amb una estrella a la graella.
- Per què penseu que vosaltres mateixos heu pogut pensar en molts dels drets dels infants sense saber-ho?

Assenyalem que el grup tenia clar des del principi allò que els infants necessiten per desenvolupar-se i créixer, sense necessitat que cap adult els ho digués. I és que ells són experts en les seves vides!

Expliquem que la CDI existeix per donar suport als drets dels infants: per tal de protegir i de donar als infants allò que necessiten, així com d'assegurar que puguin participar en el món que els envolta.

CONSELLS PER A LA FACILITACIÓ

- Com que aquesta activitat no requereix habilitat lectora la podem fer amb infants molt petits. Amb el fet de definir la idea de "drets" d'una manera senzilla ja n'hi hauria prou. La CDI la podem introduir més endavant.
- En comptes del conill podem escollir qualsevol altre animal domèstic o de companyia.

Part 2: 28. Posem els drets al mapa

Infants i joves +10 anys

Extret del llibre "Petit Compass", versió traduïda per l'associació AHEAD del llibre original Compasito.

RESUM

- Nombre de participants: 2-20
- Temps de duració aprox.: 60' (diversos dies)
- Material necessari per grup: Còpies de la versió adaptada per infants de la DUDH, paper d'embalar i material escolar, esbós del mapa (per als més petits).
- Pàgina 163 del Petit compass.

TEMA

Els infants treballen de manera cooperativa per tal de crear un mapa del seu entorn que identifiqui els seus drets associats amb les institucions més importants.

OBJECTIUS

- Familiaritzar els infants amb els drets humans.
- Crear una associació entre els drets humans i els llocs presents a la vida diària dels infants.
- Promoure l'avaluació de l'estat dels drets humans a la comunitat.

PROPOSTES ACCIÓ

- Convidem a treballadores socials del barri, veïnes que portin temps vivint-hi o alguna activista local perquè parli amb els infants de com veuen el barri, com està canviant i què cal fer perquè sigui un millor lloc per viure-hi. Com hi poden contribuir els infants?

INSTRUCCIONS

- Dividim els infants en grups petits i els donem un tros de paper d'embalar i material escolar (retoladors, llapis de colors, pega, etc.). Els demanem que dibuixin un mapa del seu barri (o poble, en el cas de comunitats petites). Haurien d'incloure casa seva, els principals edificis públics (p. ex. els parcs, les oficines de correus, l'ajuntament, les escoles i instituts, els llocs de culte), els principals serveis públics (p. ex. hospitals, parc de bombers, comissaria de policia) i d'altres llocs d'importància per a la comunitat (p. ex. botigues, cementiri, cinemes, farmàcies, etc.)
- Quan els mapes estiguin acabats, els demanem que els analitzin des d'una perspectiva dels drets humans. Quins drets humans associen amb diferents llocs del mapa? Per exemple, un lloc de culte amb la llibertat de pensament, consciència i religió; l'escola amb el dret a l'educació; l'oficina de correus amb el dret a la privacitat i l'expressió; la biblioteca o el cafè Internet amb el dret a la informació. A mesura que identifiquin aquests drets, haurien de buscar l'article o articles rellevants de la DUDH i escriure-hi el número de l'article al costat de cada lloc al mapa.
- Demanem a cada grup que presenti el seu mapa a tot el grup i resumim la seva anàlisi sobre els drets humans que existeixen a la comunitat.

ADAPTACIÓ

PER A INFANTS MÉS PETITS

- Treballem amb una àrea que sigui coneguda per als infants, com el barri més proper, l'escola o la casa. Com més petits siguin els infants, més petita hauria de ser l'àrea del mapa.
- Creem un mapa tridimensional utilitzant cartró, caixes i material escolar
- Per estalviar temps i donar èmfasi al procés de creació del mapa, donem als infants un mapa ja fet o una fotografia aèria que ells puguin omplir i marcar. A Google Earth: <http://earth.google.com/download-earth.html> es poden trobar primers plans de visites aèries de la majoria de parts d'Europa.
- Ens saltem el Pas 2 on es vinculen els articles de la DUDH amb els drets.

PER A INFANTS MÉS GRANS O JOVES

- Dibuixen els mapes a escala.
- Dividim els infants o joves en grups i donem a cada grup una part diferents d'un mapa comú per analitzar.

SUGGERIMENTS DE CONTINUÏTAT

- Utilitzem els nostres mapes per fer un volt pel barri (o poble) i observar els drets en acció.
- L'activitat "10. El reporter PETIT COMPASS" també demana als infants que avaluin la seva comunitat amb les ulleres dels drets humans.

Fitxa d'observació per a l'educadora

Dinàmica: "Posem drets al mapa" del Petit compass

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

Reflexionem sobre l'activitat fent preguntes com:

- Ha estat difícil dibuixar el mapa del vostre barri o poble?
- Heu après alguna cosa nova sobre el vostre barri o poble?
- Us ha sorprès trobar drets humans al vostre barri o poble?
- En què es diferencia el vostre mapa del dels altres?

Relacionem l'activitat amb els drets humans mitjançant preguntes com:

- Hi ha cap part del vostre mapa amb una alta concentració de drets? A què creieu que es pot deure?
- Hi ha cap part amb pocs o cap dret associat? A què creieu que es pot deure?
- Hi ha cap dels articles de la DUDH que sembli dur-se a terme de manera especial en aquesta comunitat? A què creieu que es pot deure?
- Hi ha cap article de la DUDH que cap grup no hagi inclòs al seu mapa? A què creieu que es pot deure?
- Hi ha cap lloc al nostre entorn on els drets de la gent siguin vulnerats?
- Hi ha persones en aquesta comunitat els drets de les quals siguin vulnerats?
- Què passa en aquesta comunitat quan els drets d'una persona són vulnerats?
- Hi ha cap lloc en aquesta comunitat on la gent pugui dur a terme accions per protegir els drets humans o evitar que es vulnerin?

CONSELLS PER A LA FACILITACIÓ

- Aquesta activitat dóna per fet que els infants ja estan familiaritzats en certa mesura amb els drets humans i els ajuda a posar aquest aprenentatge conceptual en un context que coneixen molt bé. Tot i així, els infants poden necessitar encara una mica d'ajuda per relacionar els llocs quotidians amb els drets (p. ex. la relació del supermercat amb el dret a la salut o a una qualitat de vida adequada).
- Aquesta activitat té un missatge molt positiu: en el nostre dia a dia i al nostre barri gaudim de molts drets. Potser voleu deixar la discussió sobre l'existència de vulneracions dels drets humans per un altre dia, per tal que assimilïn primer aquest impacte positiu.
- Alguns dels infants més petits poden tenir dificultats a l'hora de llegir mapes i pot ser que necessitin temps per assimilar el concepte. Es podria començar fent un mapa de l'estança on estem, del pati o de l'edifici on ens trobem amb els infants.

Part 2: 35. Un cos intel·ligent

Infants i joves +10 anys

Extret del llibre "Petit Compass", versió traduïda per l'associació AHEAD del llibre original Compasito.

RESUM

- Nombre de participants: 4-30
- Temps de duració aprox.: 2 sessions de 60' cadascuna
- Material necessari per grup: Papers grans, retoladors, revistes (per treure fotografies), tisores, pega, altres materials per crear un collage.
- Pàgina 187 del Petit compass.

TEMA

Els infants omplen una silueta d'un cos humà amb les coses que saben relacionades amb les diferents parts del cos. Han de parlar de com s'adquireixen aquests coneixements, i de què passa en cas que falti l'oportunitat o el dret d'adquirir-los, o si algunes parts del cos no es desenvolupen com caldria.

OBJECTIUS

- Descobrir els propis coneixements i habilitats i els dels altres.
- Adquirir consciència sobre les maneres com s'aprèn i els llocs on s'aprèn.
- Parlar del dret a l'educació.
- Adquirir consciència sobre com són les persones amb diferents capacitats.

ADAPTACIÓ

- Contemplar la diversitat funcional i d'aprenentatge convidant a algú perquè vingui i comparteixi la seva experiència.

INSTRUCCIONS

SESSIÓ 1:

1. Introduïm el tema tot recordant als infants que tenen el dret humà de poder aprendre i desenvolupar-se tant com sigui possible. Observem que els infants ja tenen molts coneixements i habilitat en les quals probablement no s'han aturat a pensar Demanem-los, per exemple que indiquin algunes coses que ara saben fer i que no saben quan tenien cinc o sis anys (p. ex. llegir, escriure, comptar diners, dir l'hora). Expliquem que aquesta activitat se centrarà en el dret a aprendre i desenvolupar-se.
2. Dividim els infants en grups de quatre o cinc i donem a cada grup un paper que sigui prou gran com per dibuixar la silueta d'un dels infants, i donem-los materials per elaborar un collage. Expliquem l'activitat:

- Cada grup ha de dibuixar la silueta a mida real d'un infant
 - Després heu de pensar en què sabeu i què és el que millor sabeu fer. Per cada cosa que sapigueu fer, heu de pensar quina part del cos es necessita. S'han d'incloure habilitats físiques (p. ex. cantar, anar en bicicleta), mentals (p. ex. fer càlculs, recordar acudits) i de la personalitat (p. ex. ser bon amic, guardar secrets).
 - Després heu de fer aquest coneixement o habilitat visible: dibuixeu, pinteu, escriviu o enganxeu-ne representacions sobre la part del cos que es fa servir. Per exemple, si algú té facilitat per jugar a futbol, podria dibuixar una pilota de futbol al costat del peu (o al cap) de la silueta; si el fort d'algú és llegir, podria retallar un llibre i col·locar-lo al costat dels ulls o del cap de la figura...
 - Penseu en altres coses que sabeu i podeu fer, no només en el que feu millor.
3. Deixem els infants treballar fins que la figura estigui més o menys coberta de dibuixos, fotos, frases, etc.
 4. Reunim tots els infants i cada grup "presenta" la seva silueta compartint habilitats i coneixements. Deixem les figures penjades a la paret.

SESSIÓ 2:

1. Demanem als infants que agafin les seves figures i tornin a formar els grups originals. Els donem les instruccions següents:
 - Repensar l'origen de les habilitats i coneixements adquirits: Com s'han adquirits? Quin lloc, persona, institució o situació ha ajudat a aprendre aquestes coses? Si es pot identificar el moment, dibuixar una fletxa i escriure el nom de l'origen al marge del paper.
2. Reunim a tots els infants i els demanem que presentin els resultats al gran grup. Fem una llista de les fonts de coneixement a mesura que vagin sortint, tot comprovant els elements cada vegada que es mencioni i generant debat si es troba oportú.

SUGGERIMENTS DE CONTINUÏTAT

- Pengem els collages a la paret per tal que els vostres infants i d'altres els puguin veure.

Fitxa d'observació per a l'educadora

Dinàmica: "Un cos intel·ligent" del Petit compass

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

Reflexionem sobre l'activitat fent preguntes com:

- Ha estat fàcil trobar coses que sou capaços de fer?
- Hi ha diferències grans entre els diferents collages?
- Us heu deixat alguna habilitat important en el vostre collage?
- Us recodeu sempre d'on vau aprendre aquestes habilitats o coses? Us ho va ensenyar sempre una mateixa persona o lloc?
- Per què creieu que us hem demanat que recodeu com vau adquirir aquests coneixements o habilitats?

Relacionem l'activitat amb els drets humans mitjançant preguntes com:

- Penseu que tots els infants poden aprendre les coses que heu mencionat? Per què?
- Quines persones i institucions necessiten els infants per poder aprendre aquestes coses? Hi ha persones i institucions que siguin més importants que d'altres?
- Què passa si falten algunes d'aquestes fonts de coneixements?
- - Si no hi hagués escola, com podrien aprendre els infants a llegir i escriure? Què passaria si no aprenguessin a fer-ho? És important? Com els afectaria durant la resta de les seves vides?
- - Si no hi hagués altres infants amb qui jugar, ni familiars dels quals aprendre, ni els esplais o els casal joves, què passaria?
- - I si un infant té una discapacitat i no pot anar a l'escola, a l'esplai o a jugar amb altres infants?
- Heu relacionat les diferents parts del vostre cos amb diferents coneixements i habilitats. Què passa si un infant té una discapacitat i no pot fer servir aquella part del cos? Hi ha maneres alternatives de fer i aprendre coses? Com pot un infant amb discapacitat desenvolupar d'altres habilitats?
- Coneixes algú que tingui una capacitat d'aprenentatge limitada? Com penses que se'n surt aquesta persona? Li dones suport?
- Per què penses que els infants tenen el dret humà a aprendre i desenvolupar-se?

CONSELLS PER A LA FACILITACIÓ

- Aquesta activitat es podria fer també si els infants treballen amb figures individuals o per parelles.
- Animem als infants a posar un nom a la seva "persona", i a escriure'l al collage juntament amb els noms de tots els membres del grup.
- Hi ha infants que els hi costa recordar com van aprendre alguna cosa, especialment si l'han après d'una persona que es trobi fora del sistema d'educació formal. Recordem-los que aprenen moltes coses dels altres infants, així com dels membres de les seves famílies o dels adults que hi ha a les seves vides. Ajudem-los a veure que el contacte amb d'altres infants és una important font de coneixements que un infant amb discapacitat pot tenir vetada
- Durant la reflexió, ajudem als infants a crear la relació entre la manera a partir de la qual ells van adquirir coneixements i habilitat, i què passa si un infant no té accés a aquests llocs, institucions, persones o situacions. Hi ha moltes maneres d'aprendre.

Part 2: 36. Un món meravellós

Infants i joves +10 anys

Extret del llibre "Petit Compass", versió traduïda per l'associació AHEAD del llibre original Compasito.

RESUM

- Nombre de participants: 1-20
- Temps de duració aprox.: 50'
- Material necessari per grup: paper, material de plàstica (pintures, retoladors, ceres, llapis, etc.), xinxetes o cinta adhesiva per penjar els dibuixos.
- Pàgina 190 del Petit compass.

TEMA

Els infants han de fer dibuixos que representin el contrast entre l'entorn on els agradaria o no els agradaria viure. Després parlen de quins factors són els que marquen la diferència i com poden exercir una influència sobre el seu propi entorn.

OBJECTIUS

- Parlar dels factors abstractes i concrets de l'entorn.
- Avaluar el nostre entorn i el dels altres.
- Parlar de maneres de protegir i/o canviar el propi entorn i el dels altres.

ADAPTACIÓ

- Fem servir diferents tècniques artístiques per al mateix dibuix (p. ex. ceres, pintura, mosaic, etc.).
- A banda del dibuix, busquem elements físics (3D) que puguem adaptar o que representin allò que tenim en ment (p. ex. fulles, paper d'alumini, pedres, etc.).

PREPARACIÓ

- Busquem diferents materials de plàstica.
- Avaluar el nostre entorn i el dels altres.

INSTRUCCIONS

- Preparem colors de tot tipus.
- Demanem als infants que pensin quin entorn voldrien tenir -real o imaginari- i que el dibuixin.
- Després els demanem que pensin en un entorn en el que no els agradaria viure, i que el dibuixin.
- Quan hagin acabat tots els dibuixos, els pengem.
- Convidem els infants a visitar la mini exposició.

SUGGERIMENTS DE CONTINUÏTAT

- Les activitats "10. EL reporter PETIT COMPÀS" i "18. Gotes d'aigua" també fan als infants avaluar l'entorn de la seva comunitat.

Fitxa d'observació per a l'educadora

Dinàmica: "Un món meravellós" del Petit compass

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

1. Reflexionem sobre l'activitat amb els infants fent preguntes com:

- Ha estat fàcil pensar en els dos entorns diferents?
- Quin dibuix i entorn us ha agradat més dibuixar? Per què?
- Quin dibuix i entorn us ha agradat menys? Per què?
- Si hi ha persones vivint en els entorns que heu dibuixat, com se sentien?
- Quin dibuix s'assembla més al vostre entorn real?

Relacionem l'activitat amb els drets humans mitjançant preguntes com:

- L'entorn és alguna cosa més que un simple espai físic. Quins altres factors conformen un entorn positiu o negatiu? Pensa en factors com ara oportunitats, no-violència, no-discriminació, llibertat i drets humans.
- Com ens afecten el nostre entorn físic? Com ens afecten els drets del nostre entorn?
- Com descriuríeu l'entorn en què viviu pel que fa als drets?
- Què us agradaria canviar del vostre entorn físic? I del vostre entorn en drets?
- Què podem fer per que el nostre entorn s'assembli més al que hem dibuixat?
- Tots els infants del món viuen en un entorn que els hi agrada?
- Existeix un dret humà a un entorn adequat?
- Creieu que hauríem de tenir dret a un entorn adequat?
- Què podem fer per promoure que tots els infants del món visquin en un entorn adequat?

CONSELLS PER A LA FACILITACIÓ

- Ajudem els infants a comprendre que "l'entorn" està compost tant per factors físics concrets com per d'altres abstractes, com ara el grau de drets i llibertats. Emfatitzen que ens calen ambdós factors per gaudir d'un entorn adequat. Els infants més petits poden tenir problemes per captar el concepte abstracte d'entorn.
- Abans de fer l'activitat, estiguem segurs de quins són els aspectes de l'entorn en què ens volem concentrar. Parlar de tot "l'entorn" sense centrar-se en aspectes concrets seria massa ampli i abstracte.